

Lak Község Önkormányzata (3786 Lak, Kossuth Lajos utca 18.)
Titán Csillag Kft (3528 Miskolc, Zsedényi Béla utca 31.)

Lak község, Mánta-patak (Lak, 22 és 132 hrsz) mederrendezése előzetes élővilágvédelmi és tájvédelmi vizsgálata

2023

(Piros madárbírs-*Cotoneaster integerimus* Medic.)
Készítette: Mercsák József László
élővilágvédelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012

Tartalomjegyzék

1. A terület bemutatása.....	3
2. A Lak község, Mánta-patak mederrendezése helyszíne és környezete.....	3
3. A vizsgált területen található növénytársulások, növényfajok.....	4
4. A területen megfigyelt állatfajok.....	7
5. A tervezett mederrendezés élővilágra gyakorolt hatása, a káros hatások megelőzése	12
6. A tájkép változása, értékelése.....	12
7. A vizsgálat összefoglalása.....	13
8. Felhasznált irodalom.....	14
9. Fényképmelléklet.....	15
10. Egyéb melléklet.....	16

Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezése előzetes élővilágvédelmi és tájvédelmi vizsgálata

1. A terület bemutatása

Lak, község az Észak-Magyarország régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében, az Edelényi járásban, a Nyugati Csereháton, a Mánta-patak két partján.

Mezőgazdasági jellegű település, jellemző a szántóföldi és erdőgazdálkodás és az állattartás. A település határa 19,76 km², lakossága 672 fő (2021.01.01). A lakott terület tengerszint feletti magassága: 147-175 m.

Földrajzi elhelyezkedés: Lak község az Észak-Magyarország nagytájban, a Cserehát közep-tájban, a Nyugat Cserehát kistájban helyezkedik el.

Alapkőzete: harmadkori és idősebb üledékeken. Fizikai talajfőlesége: agyagos vályogon. Genetikai talajtípusa: agyagbemosódásos barna erdőtalajok. A vizsgált mederszakasz tengerszintfeletti magassága 147-157 m.

Klíma adatok:

A napsütés évi összege: 1.900 óra

Az évi felhőzet: 60% borultság

A derült napok évi száma: 50 nap

A borult napok évi száma: 120 nap

A ködös napok évi száma: 40 nap

Évi középhőmérséklet: 8,5 C°

A fagyos napok száma: 110 nap

Az átlagos évi legmagasabb hőmérséklet: 33,0 C°

Az átlagos évi legalacsonyabb hőmérséklet: - 19,0 C°

Évi párányomás: 7,4 mm

A 14 órás nedvesség évi átlaga: 62 %

Évi csapadékeloszlás: 600 mm

A havas napok évi száma: 25 nap

A szélirányok évi gyakorisága (*Fügöd állomás adatai*): ÉK-DNy-É-DK-D-K-ÉNy-Ny.

A tengerszinti légnyomás: 1016,7 hPa

2. A Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezése helyszíne és környezete természeti állapota.

A Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezése a község Kislak településrészében a patakmeder mindkét partján lakott (*lakóházas*) telkek sorakoznak, északnyugat felé haladva csak a bal parton érintettek telekhatárral. A jobb parton művelt szántóföldek sorakoznak, közvetlen a patakot szorosan követve fűzliget húzódik, kisebb nagyobb „hézagokkal”. Ezen a felső szakaszon a meder lágy és fásszerű növényzettel teljesen benőtt, magát a patakot alig lehet megtalálni. A benőtt meder növényzetén fennakadva sok mezőgazdaságban használt (*főleg műanyag fólia, fóliazsák*) műanyag és háztartási hulladék halmozódott fel. Az alsó, délkeleti szakasz, a 2616 és 26134 számú közutak kereszteződésében található hídja alatt a Vadász-patakkal történő összefolyás környezetében természetes állapotú, tájképi értékű fűzligetek húzódnak. Ez az érintett rész, része az Országos Ökológiai Hálózatnak, mint Ökológiai folyosó. A mederrendezés kb. 1.700 m-es szakaszt érint, és megvizsgáltam a hatásterülettel együtt: 25,0 hektárt.

A Természetvédelmi Információs Rendszer (*OKIR Map*) adatai alapján a tervezési terület és tágabb környezete nem áll természetvédelmi oltalom alatt, nem része Natura 2000 hálózatnak, nem része az Országos Ökológiai Hálózatnak, de a meder folytatása és környezete mint „Ökológiai folyosó” része az Országos Ökológiai Hálózatnak.

A vizsgált (*főleg lakott*) terület emberi tevékenység évszázadok óta tartó tájhasználat miatt átalakult az „ittlakás” és a szántóföldi gazdálkodás következtében. Ezért jellemzően gyomnövénytársulások és részben nem őshonos fajokból álló, vagy telepített fasorok, facsoportok, erdők jellemzik.

3. A vizsgált területen található növénytársulások, növényfajok

A vizsgált terület eredetileg főleg az erdősültség (*tölgyesek, hazai nyárasok, fűzligetek*) jellemezte, az írtásréteket letelepedésre, legeltetésre, később szántókként használták. A nagyüzemi gazdálkodás célja leginkább az egybefüggő szántók, legelők kialakítása és használata alakította át, majd mindez háttérbe szorult a változások következtében. Sok a felhagyott gyűlölcös, szántó, tájidegen fajokból álló faültetvény, leromlott állattartó telepek, de az itt lakók is a városokban találták meg megélhetőségüket. Az átalakult táj természetes állapota tovább változott, természetes és természetközeli élőhelyek alig találhatók.

Flóratartomány

A terület a Magyar (*Pannonicum*) flóratartományba

Flóraidék

A Magyar Középhegység-Ösmátra- (*Matricum*) flóraidékében

Flórajárás

A Tornai karszt (*Tornense*) flórajárás része.

Vegetáció jellemzése

A vizsgált Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezéssel érintett területei az emberi tevékenység évszázadok óta tartó tájhasználat miatt átalakult az „ittlakás” és a szántóföldi gazdálkodás következtében. Ezért jellemzően gyomnövénytársulások és részben nem őshonos fajokból álló, vagy telepített fasorok, facsoportok, erdők jellemzik.

Társulások és a társulásokat jellemző növényfajok

1. Nádas társulások (Phragmitum australis Koch 1926)

Ezen belül: Nádas (*Phragmitetum communis* Soó 1927 em. Schmale 1939)

Jellemző növényei: Csak szálanként fordul elő a nád (*Phragmites australis*).

2. Puhafüligetek (Salicion albae Soó 1930 em. Müll. Et Görs 1958)

Ezen belül: Fűzligetek (*Leucojo aestivi-Salicetum albae* Kevey in Borhidi & Kevey 1996)

Jellemző növényei: A fűzligetekben domináns a törékeny fűz (*Salix fragilis*), a fehér fűz (*Salix alba*) és a rekettyefűz (*Salix cinerea*).

3. Taposott gyomnövényzet /Polygano arenastri-Poetea annuae Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991)

Ezen belül: Angol perje-nagy útifű társulás (*Lolio-Plantaginetum majoris* Beger 1930)
Jellemző növényei: Domináns az angol perje (*Lolium perenne*), de gyakori és jellemző a lándzsás és nagy útifű (*Plantago lanceolata*, *Plantago major*).

4. Akácok (Robinietae Jurko ex Hadac & Sefron 1980)

Ezen belül: Rozsnokos akác (*Bromo sterilis-Robinetum* Pócs 1954)
Jellemző növényei: Uralkodó az akác (*Robinia pseudo-acacia*), gyakori fajok a gyepürózsa (*Rosa canina*), a meddő rozsnok (*Bromus sterilis*), a ragadós galaj (*Galium aparine*), a betyárkóró (*Erigeron canadensis*) és a fekete bodza (*Sambucus nigra*).

5. Bojtorjánosok (Arction lappae R. Tx. 1937)

Ezen belül: Bojtorjános (*Arctietum lappae* Felföldy 1942)
Jellemző növényei: A bojtorjánosokban található fajokból jellemző a közönséges bojtorján (*Arctium lappa*), a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*), a fekete peszterce (*Ballota nigra* ssp. *nigra*), az útszéli bogáncs (*Carduus acanthoides*), a kerek repkény (*Glechoma hederacea*), a szúrós gyöngyajak (*Leonurus cardiaca*), a réti lórom (*Rumex obtusifolius*), a fehér mécsvirág (*Silene alba*).

6. Útszéli gyomnövényzet (Artemisletea vulgaris Lehm. & al. In R.Tx. 1950)

Ezen belül: Mezei aszatos (*Cirsietum lenceolati-arvensis* Morariu 1943)
Jellemző növényei: Uralkodik a közönséges tarackbúza (*Agropyron repens*), gyakori a közönséges bojtorján (*Arctium lappa*), a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*), a fekete peszterce (*Ballota nigra* ssp. *nigra*), a mezei és közönséges aszat (*Cirsium arvense*, *Cirsium vulgare*), a kerek repkény (*Glechoma hederacea*).

7. Taposott gyomnövényzet /Polygano arenastri-Poetea annuae Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991)

Ezen belül: Angol perje-nagy útifű társulás (*Lolio-Plantaginetum majoris* Beger 1930)
Jellemző növényei: Domináns az angol perje (*Lolium perenne*), de gyakori és jellemző a lándzsás és nagy útifű (*Plantago lanceolata*, *Plantago major*).

Növényfajok

TVK – Természetvédelmi kategóriák /Simon 1988/, SzMT – Szociális Magatartás Típusok /Borhidi 1993/ feltüntetésével

Nr.	Latin név	Magyar név	TVK	SzMT
1,	Acer negundo L.	zöld juhar	GY	W
2,	Achillea millefolium L.	közönséges cickafark	TZ	DT
3,	Agrimonia eupatoria L.	közönséges párlófű	TZ	DT
4,	Agropyron repens (L.) P. B.	Hiba! Érvénytelen csatolás. tarackbúza	GY	RC

5,	<i>Alopecurus pratensis</i> L.	réti ecsetpázsit	E	C
6,	<i>Archium lappa</i> L.	közönséges bojtorján	GY	W
7,	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) PRESL	franciaperje	TZ	DT
8,	<i>Artemisia vulgaris</i> L.	fekete üröm	GY	W
9,	<i>Ballota nigra</i> L.	fekete peszterce	GY	W
10,	<i>Bromus arvensis</i> L.	mezei rozsnok	GY	W
11,	<i>Bromus erectus</i> HUDS.	sudár rozsnok	E	C
12,	<i>Bromus inermis</i> LEYSS.	árva rozsnok	K	C
13,	<i>Bromus sterilis</i> L.	meddő rozsnok	GY	RC
14,	<i>Calamagrostis epigeios</i> (L.) ROTH	siskanádtippán	TZ	RC
15,	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIC.	pásztortáska	GY	W
16,	<i>Carduus acanthoides</i> L.	útszéli bogáncs	GY	W
17,	<i>Centaurea micranthos</i> S. C. GMEL.	útszéli imola	TZ	DT
18,	<i>Cichorium intybus</i> L.	mezei katángkóró	GY	W
19,	<i>Cirsium arvense</i> (L.) SCOP.	mezei aszat	GY	RC
20,	<i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten.	közönséges aszat	GY	W
21,	<i>Consolida regalis</i> S. F. GRAY	mezei szarkaláb	GY	W
22,	<i>Dactylis glomerata</i> L.	csomós ebír	TZ	DT
23,	<i>Daucus carota</i> L.	murok	TZ	DT
24,	<i>Descurainia sophia</i> (L.) WEBB	sebforrasztófű	GY	W
25,	<i>Erigeron canadensis</i> L.	betyárkóró	GY	W
26,	<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	farkaskutyatej	GY	DT
27,	<i>Festuca pratensis</i> HUDS.	réti csenkesz	E	C
28,	<i>Galium aparine</i> L.	ragadós galaj	GY	W
29,	<i>Glechoma hederacea</i> L.	kerek repkény	K	DT
30,	<i>Lactuca serriola</i> L.	keszeg saláta	GY	W
31,	<i>Leunorus cardiaca</i> L.	szűrös gyöngyajak	GY	W
32,	<i>Linaria vulgaris</i> Mill.	közönséges gyújtóványfű	TZ	W
33,	<i>Lolium perenne</i> L.	angolperje	GY	DT
34,	<i>Melandrium album</i> (MILL.) GARCKE	fehér mécsvirág	GY	W
35,	<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Trin.	nád	E	C
36,	<i>Plantago lanceolata</i> L.	lándzsás útifű	TZ	DT
37,	<i>Plantago major</i> L.	nagy útifű	GY	W
38,	<i>Poa bulbosa</i> L.	gumós perje	TZ	C
39,	<i>Poa pratensis</i> L.	réti perje	K	G
40,	<i>Potentilla argentea</i> L.	ezüst pimpó	TZ	DT
41,	<i>Robinia pseudo acacia</i> L.	akác	GY	AC
42,	<i>Rosa gallica</i> L.	parlagi rózsza	K	G
43,	<i>Rosa canina</i> L.	gyepűrózsza	TZ	DT
44,	<i>Rubus caesius</i> L.	hamvas szeder	TZ	DT
45,	<i>Rumex obtusifolius</i> L.	réti lórom	TZ	DT
46,	<i>Salix alba</i> L.	fehér fűz	E	C
47,	<i>Salix cinerea</i> L.	rekettyefűz	E	C
48,	<i>Salix fragilis</i> L.	törékeny fűz	K	G
49,	<i>Sambucus nigra</i> L.	fekete bodza	GY	DT
50,	<i>Stenactis annua</i> (L.) NEES	egynyári seprence	TZ	AC
51,	<i>Taraxacum officinale</i> WEBER EX WIGGERS	pongolya pitypang	GY	RC

52,	Tragopogon orientalis L.	közönséges bakszakáll	TZ	DT
53,	Trifolium pratense L.	réti here	TZ	DT
54,	Trifolium repens L.	fehér here	TZ	DT
55,	Urtica dioica	nagy csalán	TZ	DT
56,	Vicia cracca L.	kaszanyűgbükköny	TZ	DT

Természetvédelmi Érték Kategóriák (TVK)

I. Természetes állapotokra utaló	
unikális fajok	U
fokozottan védett fajok	KV
védett fajok	V
<i>társulásalkotó fajok</i>	<i>E</i>
<i>kísérő fajok</i>	<i>K</i>
pionír fajok	TP
II. Degradációra utaló	
<i>zavarástűrő fajok</i>	<i>TZ</i>
adventív fajok	A
gazdasági növények	G
<i>gyomfajok</i>	<i>GY</i>

Vegetáció értékelése természetvédelmi kategóriák alapján

I. Természetes állapotokra utaló	TVK	Fajszám	%
unikális fajok	U	0	0 %
fokozottan védett fajok	KV	0	0 %
védett fajok	V	0	0 %
<i>társulásalkotó fajok</i>	<i>E</i>	6	10,0 %
<i>kísérő fajok</i>	<i>K</i>	5	9,0 %
pionír fajok	TP	0	0 %
II. Degradációra utaló			
<i>zavarástűrő fajok</i>	<i>TZ</i>	20	36,0 %
adventív fajok	A	0	0 %
gazdasági növények	G	0	0 %
<i>gyomfajok</i>	<i>GY</i>	20	45,0 %
Összesen:		56 faj	100 %

A táblázatban érintett természetes állapotokra utaló növényfajok közül dominálnak a kísérő fajok (10,0 %), majd a követik társulásalkotó fajok (9,0 %)- ban.

A degradációra utaló növényfajok közül dominánsak a gyomfajok (45,0 %), majd a zavarástűrő fajok (36,0 %)- ban.

Nem található a vizsgált területen unikális, fokozottan védett, védett, adventív, pionír és gazdasági növényfaj.

4. A területen megfigyelt állatfajok.

A zoológiai felmérés a tavasz végi és nyáreleji aspektusba esett, a költés és szaporodás és még részben a madarak vonulása, táplálkozása alatt történt. Az állatfajok a vizsgált területen és az azzal határos részeken, a madarak főleg a levegőben tartózkodnak. Az állatfajok, faj és egyed-

száma elfogadható állapotú, a vizsgálatokat a hatásterületen is elvégeztem, amelynek nagysága 25,0 ha.

GERINCESEK - VERTEBRATA
KÉTÉLTŰEK - AMPHIBIA
FARKOS KÉTÉLTŰEK - CAUDATA

HÜLLŐK - REPTILIA

Szalamandrafélék - <i>Lacertidae</i>		
Tarajos göte – <i>Triturus cristatus</i>	védett	gyakori faj
Pettyes göte – <i>Triturus vulgaris</i>	védett	gyakori faj

BÉKÁK - ANURA

Korongnyelvűbéka-félék - <i>Discoglossidae</i>		
Vöröshasú unka – <i>Bombina bombina</i>	védett	gyakori faj

Varangyfélék - <i>Bufo</i>		
Barna varangy – <i>Bufo bufo</i>	védett	gyakori faj
Zöld varangy – <i>Bufo viridis</i>	védett	gyakori faj

Levelibéka-félék - <i>Hylidae</i>		
Zöld levelibéka – <i>Hyla arborea</i>	védett	gyakori faj

Valódibéka-félék - <i>Ranidae</i>		
Kecskebéka – <i>Rana esculenta</i>	védett	gyakori faj
Erdei béka – <i>Rana dalmatina</i>	védett	gyakori faj

HÜLLŐK - REPTILIA

Nyakörvösgyíkfélék - <i>Lacertidae</i>		
Fürge gyík – <i>Lacerta agilis</i>	védett	gyakori faj

KÍGYÓK - SERPENTES

Valódi siklófélék - <i>Colubridae</i>		
Vízisikló – <i>Natrix natrix</i>	védett	gyakori faj

MADARAK - AVES

GÓLYAALAKÚAK - CICONIIFORMES

Gólyafélék - <i>Ciconiidae</i>		
Fehér gólya – <i>Ciconia ciconia</i>	fokozottan védett	gyakori faj

LÚDALAKÚAK - ANSERIFORMES

Récefélék - <i>Anatidae</i>		
-----------------------------	--	--

Tőkés réce – <i>Anas platyrhynchos</i>	nem védett	gyakori faj
--	------------	-------------

SÓLYOMALAKÚAK – FALCONIFORMES

Vágómadár-félék – <i>Accipitridae</i>		
Karvaly – <i>Accipiter nisus</i>	védett	gyakori faj
Egerészöly – <i>Buteo buteo</i>	védett	gyakori faj
Barna rétihéja – <i>Circus aeruginosus</i>	védett	gyakori faj

Sólyomfélék – <i>Falconidae</i>		
Kabasólyom – <i>Falco subbuteo</i>	védett	gyakori faj
Kis sólyom – <i>Falco columbarius</i>	védett	nem gyakori faj
Vörös vércse – <i>Falco tinnunculus</i>	védett	gyakori faj

TYÚKALAKÚAK - GALLIFORMES

Fácánfélék - <i>Phasianidae</i>		
Fácán – <i>Phasianus colchicus</i>	nem védett	gyakori faj

LILEALAKÚAK - CHARADRIIFORMES

Lilefélék - <i>Charadriidae</i>		
Bíbic – <i>Vanellus vanellus</i>	védett	gyakori faj

GALAMBALAKÚAK - COLUMBIFORMES

Galambfélék - <i>Columbidae</i>		
Örvös galamb – <i>Columba palumbus</i>	nem védett	gyakori faj
Vadgerle – <i>Streptopelia turtur</i>	védett	gyakori faj
Balkáni gerle – <i>Streptopelia decaocto</i>	nem védett	gyakori faj

KAKUKALAKÚAK - CUCULIFORMES

Kakukfélék - <i>Cuculidae</i>		
Kakuk – <i>Cuculus canorus</i>	védett	gyakori faj

HARKÁLYALAKÚAK - PICIFORMES

Harkályfélék - <i>Picidae</i>		
Zöld küllő – <i>Picus viridis</i>	védett	gyakori faj
Nagy fakopáncs – <i>Denrocopos maior</i>	védett	gyakori faj
Balkáni fakopáncs – <i>Dendrocopos syriacus</i>	védett	gyakori faj

VERÉBALAKÚAK - PASSERIFORMES

Pacsirtafélék - <i>Alaudidae</i>		
Búbospacsirta – <i>Galerida cristata</i>	védett	gyakori faj

Mezei pacsirta – <i>Alauda arvensis</i>	védett	gyakori faj
<i>Fecskefélék - Hirundinidae</i>		
Molnárfecske – <i>Delichon urbica</i>	védett	gyakori faj
Füsti fecske – <i>Hirundo rustica</i>	védett	gyakori faj
<i>Varjúfélék – Corvidae</i>		
Holló – <i>Corvus corax</i>	védett	gyakori faj
Dolmányos varjú – <i>Corvus cornix</i>	nem védett	gyakori faj
Vetési varjú – <i>Corvus frugilegus</i>	védett	gyakori faj
Szarka – <i>Pica pica</i>	nem védett	gyakori faj
Szajkó – <i>Garrulus glandarius</i>	nem védett	gyakori faj
<i>Cinegefélék – Paridae</i>		
Kék cinege – <i>Parus caeruleus</i>	védett	gyakori faj
Szécinege – <i>Parus major</i>	védett	gyakori faj
<i>Ökörszemfélék - Troglodytidae</i>		
Ökörszem – <i>Troglodytes troglodytes</i>	védett	gyakori faj
<i>Rigófélék – Turdidae</i>		
Feketerigó – <i>Turdus merula</i>	védett	gyakori faj
Fenyőrigó – <i>Turdus pilaris</i>	védett	gyakori faj
Házi rozsdafarkú – <i>Phoenicurus ochruros</i>	védett	gyakori faj
Vörösbegy – <i>Erithacus rubecula</i>	védett	gyakori faj
<i>Poszátafélék – Sylviidae</i>		
Berki tücsökmadár – <i>Lucustella fluviatilis</i>	védett	gyakori faj
Nádirigó – <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	védett	gyakori faj
Cserregő nádiposzáta – <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	védett	gyakori faj
Foltos nádiposzáta – <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	védett	gyakori faj
Mezei poszáta – <i>Sylvia communis</i>	védett	gyakori faj
Kis poszáta – <i>Sylvia curruca</i>	védett	gyakori faj
Csilpcsalp füzike – <i>Phylloscopus collybita</i>	védett	gyakori faj
<i>Billegetőfélék – Motacillidae</i>		
Barázdabillegető – <i>Motacilla alba</i>	védett	gyakori faj
Sárga billegető – <i>Motacilla flava</i>	védett	gyakori faj
<i>Gébicsfélék – Laniidae</i>		
Töviszúró gébics – <i>Lanius collurio</i>	védett	gyakori faj
<i>Seregélyfélék – Sturnidae</i>		
Seregély – <i>Sturnus vulgaris</i>	eu védett	gyakori faj
<i>Verébfélék – Passeridae</i>		
Házi veréb – <i>Passer domesticus</i>	eu védett	gyakori faj
Mezei veréb – <i>Passer montanus</i>	védett	gyakori faj

Tengelic – <i>Carduelis carduelis</i>	védett	gyakori faj
---------------------------------------	--------	-------------

Pintyfélék – <i>Fringillidae</i>		
Tengelic – <i>Carduelis carduelis</i>	védett	gyakori faj
Csicsörke – <i>Serinus serinus</i>	védett	gyakori faj
Erdei pinta – <i>Fringilla coelebs</i>	védett	terjedőben

EMLŐSÖK – MAMMALIA
ROVAREVŐK – INSEktivORA

Cickányfélék – <i>Soricidae</i>		
Mezei cickány – <i>Crocidura leucodon</i>	védett	gyakori faj

Vakondfélék – <i>Talpidae</i>		
Közönséges vakond – <i>Talpa europaea</i>	védett	gyakori faj

RAGADOZÓK – CARNIVORA

Menyétfélék – <i>Mustelidae</i>		
Menyét – <i>Mustella nivalis</i>	védett	gyakori faj

RÁGCSÁLÓK – RODENTIA

Egérfélék – <i>Muridae</i>		
Pocokformák – <i>Arvicolinae</i>		
Mezei pocok – <i>Microtus arvalis</i>	nem védett	gyakori faj

NYÚLALAKÚAK – LAGOMORPHA

Nyúlfélék – <i>Leporidae</i>		
Mezei nyúl – <i>Lepus europaeus</i>	nem védett	gyakori faj

DENEVÉREK – CHIROPTERA

Simaorrú denevérek – <i>Vespertilionidae</i>		
Korai denevér – <i>Nyctalus noctula</i>	védett	gyakori faj

ROVAROK – INSECTA

Közönséges fülbemászó – <i>Forficula auricularia</i>	nem védett	gyakori faj
Közönséges skorpiólégy – <i>Panorpa communis</i>	nem védett	gyakori faj
Imádkozó sáska – <i>Manthis religiosa</i>	védett	gyakori faj
Kisasszony szitakötő – <i>Calopteryx virgo</i>	nem védett	gyakori faj
Szép légivadász – <i>Coenagrion puella</i>	nem védett	gyakori faj
Laposhású aca – <i>Libellula depressa</i>	nem védett	gyakori faj
Mezei tücsök – <i>Gryllus campestris</i>	nem védett	gyakori faj
Pirregő tücsök – <i>Oecanthus pellucens</i>	nem védett	gyakori faj
Erdei vöröshangya – <i>Formica rufa</i>	védett	gyakori faj

Kék fadongó – <i>Xylocopa violacea</i>	nem védett	gyakori faj
Kis szarvasbogár – <i>Dorcus paralelepipedus</i>	védett	gyakori faj
Aranyos rózsabogár – <i>Cetonia aurata</i>	nem védett	gyakori faj
Fehérpettyes álc süngőlepke – <i>Amata phegea</i>	nem védett	gyakori faj
Sakktábla lepke – <i>Melanargia galathea</i>	nem védett	gyakori faj
Nappali pávaszem – <i>Inachis io</i>	védett	gyakori faj
Kis róka lepke – <i>Agrias urticae</i>	védett	gyakori faj
Admirállepke – <i>Vanessa atalanta</i>	nem védett	gyakori faj

A vizsgálatok időpontjában a vizsgált területen telepesen fészkelő madárfajok (*gyurgyalag, partifecske, mezei és házi veréb, búbosbanka*) fészkek telepét nem találtam.

5. A tervezett mederrendezés élővilágra gyakorolt hatása, a káros hatások megelőzése.

Mára az állatvilág az ember által átalakított környezethez részben alkalmazkodni tudott. Az állatfajok faj és egyedszáma a terület ökológiai állapotának megfelelő. De!

Figyelembe kell venni az illetékes nemzeti park igazgatóság élőhelyvédelmi előírásait (*építési munkaterület, anyagtárolási mód és depóniák kijelölése, elhelyezése, illetve területi korlátozása (pl. ökológiai folyosó tekintetében) kivitelezési és működési időszak korlátozása esetleges jelölő, közösségi jelentőségű és védett flóra, fauna szaporodási időszakára*) figyelembe kell venni a medertakarítás megkezdése, végzése és a működtetése során. A gyakorlatban a madárfajok költési időszakában a fás szárú növényzet, fák kivágása, cserjék leverése, mindezek elégetése a tárgyév március 15. és augusztus 31. között) tilos.

6. A tájkép változása, értékelése

A vizsgált terület eredetileg főleg az erdősültség (*tölgyesek, hazai nyárasok, fűzligetek*) jellemezte, az írtásréteket letelepedésre, legeltetésre, később szántókként használták. A nagyüzemi gazdálkodás célja leginkább az egybefüggő szántók, legelők kialakítása és használata alakította át, majd mindez háttérbe szorult a változások következtében. Sok a felhagyott gyűlölcös, szántó, tájidegen fafajokból álló faültetvény, leromlott állattartó telepek, de az itt lakók is a városokban találták meg megélhetőségüket. Az átalakult táj természetes állapota tovább változott, természetes és természetközeli élőhelyek alig találhatók.

A vizsgált Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezéssel érintett területei az emberi tevékenység évszázadok óta tartó tájhasználat miatt átalakult az „ittlakás” és a szántóföldi gazdálkodás következtében.

A Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezése a község Kislak településrészében a patakmeder mindkét partján lakott (*lakóházak*) telkek sorakoznak, északnyugat felé haladva csak a bal parton érintettek telekhatárral. A jobb parton művelt szántóföldek sorakoznak, közvetlen a patakot szorosan követve fűzliget húzódik, kisebb nagyobb „hézagokkal”. Ezen a felső szakaszon a meder lágy és fásszárú növényzettel teljesen benőtt, magát a patakot alig lehet megtalálni. A benőtt meder növényzetén fennakadva sok mezőgazdaságban használt (*főleg műanyag fólia, fóliazsák*) műanyag és háztartási hulladék halmozódott fel. Az alsó, délkeleti szakasz, a 2616 és 26134 számú közutak kereszteződésében található hídja alatt a Vadász-patakra történő összefolyás környezetében természetes állapotú, tájképi értékű fűzligetek húzódnak. Ez az érintett rész, része az Országos Ökológiai Hálózathoz, mint Ökológiai folyosó. A mederrendezés kb. 1.700 m-es szakaszt érint, és megvizsgáltam a hatásterülettel együtt: 25,0 hektárt.

A Természetvédelmi Információs Rendszer (*OKIR Map*) adatai alapján a tervezési terület és tágabb környezete nem áll természetvédelmi oltalom alatt, nem része Natura 2000 hálózatnak, nem része az Országos Ökológiai Hálózatnak, de a meder folytatása és környezete mint „Ökológiai folyosó” része az Országos Ökológiai Hálózatnak.

7. A vizsgálat összefoglalása

A Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezése a község Kislak településrészében a patakmeder mindkét partján lakott (*lakóházak*) telkek sorakoznak, északnyugat felé haladva csak a bal parton érintettek telekhatárral. A jobb parton művelt szántóföldek sorakoznak, közvetlen a patakot szorosan követve fűzliget húzódik, kisebb nagyobb „hézagokkal”. Ezen a felső szakaszon a meder lágy és fásszárú növényzettel teljesen benőtt, magát a patakot alig lehet megtalálni. A benőtt meder növényzetén fennakadva sok mezőgazdaságban használt (*főleg műanyag fólia, fóliazsák*) műanyag és háztartási hulladék halmozódott fel. Az alsó, délkeleti szakasz, a 2616 és 26134 számú közutak kereszteződésében található hídja alatt a Vadász-patakkaal történő összefolyás környezetében természetes állapotú, tájképi értékű fűzligetek húzódnak. Ez az érintett rész, része az Országos Ökológiai Hálózatnak, mint Ökológiai folyosó. A mederrendezés kb. 1.700 m-es szakaszt érint, és megvizsgáltam a hatásterülettel együtt: 25,0 hektárt.

A Természetvédelmi Információs Rendszer (*OKIR Map*) adatai alapján a tervezési terület és tágabb környezete nem áll természetvédelmi oltalom alatt, nem része Natura 2000 hálózatnak, nem része az Országos Ökológiai Hálózatnak, de a meder folytatása és környezete mint „Ökológiai folyosó” része az Országos Ökológiai Hálózatnak.

A vizsgált (*főleg lakott*) terület emberi tevékenység évszázadok óta tartó tájhasználat miatt átalakult az „ittlakás” és a szántóföldi gazdálkodás következtében. Ezért jellemzően gyomnövénytársulások és részben nem őshonos fajokból álló, vagy telepített fasorok, facsoportok, erdők jellemzik.

A vizsgált terület eredetileg főleg az erdősültség (*tölgyesek, hazai nyárasok, fűzligetek*) jellemezte, az írtásréteket letelepedésre, legeltetésre, később szántókként használták. A nagyüzemi gazdálkodás célja leginkább az egybefüggő szántók, legelők kialakítása és használata alakította át, majd mindez háttérbe szorult a változások következtében. Sok a felhagyott gyűlölcös, szántó, tájidegen fajokból álló faültetvény, leromlott állattartó telepek, de az itt lakók is a városokban találták meg megélhetőségüket. Az átalakult táj természetes állapota tovább változott, természetes és természetközeli élőhelyek alig találhatók.

A vizsgált Lak község, Mánta-patak (*Lak, 22 és 132 hrsz*) mederrendezéssel érintett területei az emberi tevékenység évszázadok óta tartó tájhasználat miatt átalakult az „ittlakás” és a szántóföldi gazdálkodás következtében. Ezért jellemzően gyomnövénytársulások és részben nem őshonos fajokból álló, vagy telepített fasorok, facsoportok, erdők jellemzik.

A táblázatban érintett természetes állapotokra utaló növényfajok közül dominálnak a kísérő fajok (10,0 %), majd a követik társuláskötő fajok (9,0 %)-ban.

A degradációra utaló növényfajok közül dominánsak a gyomfajok (45,0 %), majd a zavarástűrő fajok (36,0 %)-ban.

Nem található a vizsgált területen unikális, fokozottan védett, védett, adventív, pionír és gazdasági növényfaj.

A zoológiai felmérés a tavasz végi és nyáreleji aspektusba esett, a költés és szaporodás és még részben a madarak vonulása, táplálkozása alatt történt. Az állatfajok a vizsgált területen és az azzal határos részeken, a madarak főleg a levegőben tartózkodnak. Az állatfajok, faj és egyedszáma elfogadható állapotú, a vizsgálatokat a hatásterületen is elvégeztem, amelynek nagysága 25,0 ha.

A vizsgálatok időpontjában a vizsgált területen telepesen fészkelő madárfajok (*gyurgyalag, partifecske, mezei és házi veréb, búbosbanka*) fészkek telepét nem találtam.

Mára az állatvilág az ember által átalakított környezethez részben alkalmazkodni tudott. Az állatfajok faj és egyedszáma a terület ökológiai állapotának megfelelő. De!

Figyelembe kell venni az illetékes nemzeti park igazgatóság élőhelyvédelmi előírásait (*építési munkaterület, anyagtárolási mód és depóniák kijelölése, elhelyezése, illetve területi korlátozása (pl. ökológiai folyosó tekintetében) kivitelezési és működési időszak korlátozása esetleges jelölő, közösségi jelentőségű és védett flóra, fauna szaporodási időszakára*) figyelembe kell venni a medertakarítás megkezdése, végzése és a működtetése során. A gyakorlatban a madárfajok költési időszakában a fás szárú növényzet, fák kivágása, cserjék leverése, mindezek elvégzése a tárgyév március 15. és augusztus 31. között tilos.

8. Felhasznált irodalom

Dr. Keve András.: Magyarország madarainak névjegyzéke Nomenclator avium hungarica. Madártani Intézet kiadványa. Budapest 1960.

Borhidi Attila és Sántha Antal.: Vörös Könyv Magyarország növénytakarulásairól I – II. kötet. Természet BÚVÁR Alapítvány Kiadó Budapest, 1999.

Simon Tibor: A magyarországi edényes flóra határozója Harasztok – virágos növények. Tankönyvkiadó, Budapest 1992.

Országos Meteorológiai Intézet: Magyarország éghajlati atlasza Akadémiai Kiadó. Budapest, 1960.

Internet.: Természetvédelmi Információs Rendszer (*OKIR Map*)

Mercsák József László
elővilágvédelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012
3915 Tarcsl, Klapka utca 14.

Tarcsl, 2023.05.15.

Mercsák József László